

POVJERENSTVO ZA OSTVARIVANJE
RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA ZASTUPNIČKOG DOMA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE
|
AGENCIJA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA BOSNE I
HERCEGOVINE

ORIJENTACIJSKI SEMINAR

CILJEVI SEMINARA

1. Upoznati članove Povjerenstva sa nadležnostima i metodologijom rada;
2. Napraviti pregled aktivnosti Povjerenstva u predhodnom sazivu;
3. Upoznati se sa relevantnom domaćom i međunarodnom legislativom sa posebnim osvrtom na Zakon o ravnopravnosti spolova u BiH;
4. Upoznati se sa stanjem u BiH na području ravnopravnosti spolova i ključnim akterima/partnerima;
5. Planirati aktivnosti u 2011. – pripreme za Orijentacijski plan rada za 2011.

AGENDA

1. dan

- 15,00 – 15,30 - relevantna domaća i međunarodna legislativa (zakoni, konvencije, deklaracije) s posebnim osvrtom na ZORS;
- 15,30 – 15,45 - pauza;
- 15,45 – 16,15 - stanje ravnopravnosti spolova u BiH;
- 16,15 – 16,30 - pauza;
- 16,30 – 17,00 - gender institucionalni mehanizmi u BiH i aktivnosti Agencije za ravnopravnost spolova BiH

AGENDA

2. dan

10,30 – 11,00 - nadležnosti Povjerenstva i aktivnosti Povjerenstva u prethodnom mandatnom periodu;

11,00 – 11,15 - pauza;

11,15 – 11,45 - pripreme Plana rada Povjerenstva u 2011.

NADLEŽNOST POVJERENSTVA

(ČL. 46. Poslovnika Zastupničkog doma PS BiH)

Povjerenstvo za ostvarivanje ravnopravnosti spolova razmatra pitanja koja se odnose:

- na pitanja u svezi s ostvarivanjem ravnopravnosti među spolovima u Bosni i Hercegovini – posebice u svezi s unapređenjem statusa žena u Bosni i Hercegovini;
- na poticanje aktivnosti u institucijama BiH na provedbi Platforme za akciju Pekinške deklaracije (Četvrta svetska konferencija o ženama, 1995) u 12 kritičkih sfera;

- na poticanje i koordiniranje aktivnosti s entitetskim parlamentima na unapređenju statusa žena i provedbi Platforme za akciju Pekinške deklaracije;
- na razmatranje predloženih zakona i drugih propisa sa stanovišta ravnopravnosti spolova i spečavanja diskriminiranja žena;
- na razmatranje prijedloga dokumenata i izvješća institucija BiH koji se odnose na ostvarivanje ravnopravnosti spolova i provedbu Platforme za akciju Pekinške deklaracije u cjelosti, odnosno na pojedinim područjima;
- na razmatranje pripreme za sudjelovanje izaslanstva Bosne i Hercegovine na međunarodnim skupovima kada se razmatra provedba Pekinške deklaracije (UN, Pakt stabilnosti i sl.);
- Povjerenstvo razmatra i druga pitanja u svezi s ostvarivanjem ravnopravnosti spolova.

AKTIVNOSTI POVJERENSTVA U PROTEKLOM MANDATNOM PERIODU

Rasprava o dokumentima

- preporuke Odbora za CEDAW (UN-ov Odbor za eliminaciju diskriminacije žena) o stanju ravnopravnosti spolova u BiH i mjerama koje je potrebno poduzeti.
- sudjelovanje u radu radne skupine za izradu amandmana na Ustav BiH s ciljem osiguranja jednakopravnosti i zaštite prava obaju spolova, te vjernelabilnih skupina.
- razmatranje Izvješća o radu Agencije za ravnopravnost spolova BiH i o tomu donijelo odgovarajuće zaključke.

- Sudjelovanje u izradi i razmatranje Strategije prevencije i borbe protiv nasilja u obitelji u BiH za razdoblje od 2009. do 2011. godine, te je Zastupničkom domu dostavljeno mišljenje;
- Obavljene su pripreme za parlamentarnu raspravu o Gender akcijskom planu Vijeća ministara BiH i preporukama UN-ovog Odbora za eliminaciju diskriminacije žena, te je Zastupničkom domu dostavljen set dokumenata s prijedlogom zaključaka;
- Povjerenstvo je razmatralo Godišnje izvješće Vijeća ministara BiH o statusu spolova u BiH za 2008. godinu i zaključilo je predložiti Zastupničkom domu da obavi raspravu o Izvješću;
- Izvješće o primjeni *Strategije prevencije i borbe protiv nasilja u obitelji za Bosnu i Hercegovinu za razdoblje 2009. – 2011. godine* u 2009. godini, sa zajedničkim zaključcima predstavnika pet parlamentarnih tijela.

Zakonodavne aktivnosti

- U 2009. Povjerenstvo je veliki dio svojih aktivnosti usmjerilo na usuglašavanje zakona sa Zakonom o ravnopravnosti spolova BiH, budući da je konstatirano kako ovu obvezu propisanu člankom 30. navedenoga zakona uglavnom nisu izvršile nadležne institucije.
- Tako je amandmanskim djelovanjem predsjedatelja Povjerenstva usuglašen Zakon o državnoj službi u institucijama BiH.
- Povjerenstvo je, nadalje, osnovalo radnu skupinu za pripremu Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH, te je utvrdilo Prijedlog ovoga zakona i uputilo ga u parlamentarnu proceduru, ali zakon nije usvojen.

- Temeljem zaključaka Povjerenstva donesenih u povodu javne rasprave o medijima, tajnik Povjerenstva je, u suradnji s Agencijom za ravnopravnost spolova BiH, pripremio nacrt izmjena i dopuna tri zakona iz područja medija, koji su putem Vijeća ministara dostavljeni u parlamentarnu proceduru, te su i usvojeni i to:
  - Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Javnom RTV sustavu;
  - Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Javnom RTV servisu;
  - Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o medijima.

- Članovi Povjerenstva sudjelovali su i u pripremi teksta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ravnopravnosti spolova BiH i u realiziranju javnih rasprava o ovome Zakonu, a kao nadležno razmatralo je i Prijedlog ovoga zakona.
- Povjerenstvo je, kao nenadležno, razmatralo Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH.
- Na prijedlog predsjedatelja Povjerenstva oba doma Parlamentarne skupštine jednoglasno su usvojila Rezoluciju o borbi protiv nasilja u obitelji.

Javne rasprave

- tematska sjednica/javno saslušanje o temi «Ravnopravnost spolova i mediji» i usvojeni zaključci o kojima su upoznati zastupnici i izaslanici u PSBiH te bh. javnost.
- tematska sjednica-javna rasprava pod nazivom „Obrazovanje i ravnopravnost spolova - analiza zastupljenosti problematike ravnopravnosti spolova u udžbenicima”
- javna rasprava povodom Informacije Ministarstva sigurnosti BiH o kaznenim djelima protiv života i tijela, s naglaskom na obiteljsko nasilje, za 2006. i 2007. godinu te tendencijama u prva tri mjeseca 2008. godine.
Zastupničkom domu dostavljeno je Izvješće s prijedlogom zaključaka.

Kampanje

- sudjelovanje u parlamentarnoj dimenziji kampanje Vijeća Europe o borbi protiv nasilja nad ženama, uključujući obiteljsko nasilje, za što su pripremljeni dokumenti koji odražavaju stanje u BiH u ovome području i dostavljeni Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe. Usvojena je platforma za izlaganje Mirjane Malić na Završnoj konferenciji kampanje u Beču 30. travnja 2008., te su nakon konferencije doneseni zaključci kojima je izraženo stajalište Povjerenstva u vezi s kampanjom i pozvane institucije u BiH da rade na ispunjavanju standarda Vijeća Europe u borbi protiv nasilja nad ženama.

Obilježavanje značajnih datuma

- Povjerenstvo je u dva navrata organiziralo i svečanu sjednicu u povodu 8. ožujka – Međunarodnog dana žena, a provedena je i akcija prikupljanja pomoći za rad sigurne kuće u Bihaću, u kojoj sklonište nalaze žene i djeca žrtve obiteljskog nasilja, te je prikupljeni novac uplaćen na račun sigurne kuće.

Publikacije

- Povjerenstvo je u sklopu kampanje Vijeća Europe o borbi protiv nasilja nad ženama, uključujući obiteljsko nasilje, objavilo publikaciju pod naslovom „Započinje krikom i nikada ne smije završiti u tišini – obiteljsko nasilje nije obiteljska stvar“ kojom su obuhvaćeni svi relevantni dokumenti proizišli iz kampanje, te je publikacija uručena svim članovima i članicama Parlamentarne skupštine BiH, državnom i entitetskim *gender* mehanizmima, nevladinim organizacijama i međunarodnim organizacijama u BiH.

Suradnja s domaćim gender institucijama

- Realizirani su susreti s članovima Odbora jednakih mogućnosti Narodne skupštine Republike Srpske i Povjerenstva za ravnopravnost spolova Zastupničkog doma Parlamenta FBiH
- Povjerenstvo je posjetilo županijsko i općinsko povjerenstvo za ravnopravnost spolova u Širokom Brijegu.
- S ciljem ostvarivanja bolje suradnje i koordiniranja *gender* aktivnosti, usvojen je i Memorandum o razumijevanju između ovoga Povjerenstva, Koordinacijskog odbora gender nacionalnih mehanizama, koji čine: Agencija za ravnopravnost spolova BiH, gender centri Federacije BiH i Republike Srpske, te Razvojnog programa Ujedinjenih naroda BiH (UNDP).

Međunarodne aktivnosti

- Realizirani su sljedeći posjeti:
  - Odboru za rodnu ravnopravnost Skupštine Republike Crne Gore
  - Odboru jednakih mogućnosti muškaraca i žena Parlamentarne skupštine Vijeća Europe
  - Parlamentu Češke Republike
  - Parlamentu Kraljevine Švedske
  - Hrvatskom saboru
  - Narodnoj skupštini Republike Srbije
  - njemačkom Bundestagu
  - Parlamentu Velike Britanije
  - Crnoj Gori – sudjelovanje na 10. cetinjskom parlamentarnom forumu i 3. OESS-ovoj regionalnoj konferenciji žena parlamentarki.

- Povjerenstvo je primilo u uzvratni posjet izaslanstvo Crne Gore u kojemu su bile parlamentarke, predstavnice izvršne vlasti i nevladinih organizacija. Uzvratni posjet realiziran je u organizaciji UNDP-a.
- Povjerenstvo je primilo u uzvratni posjet i izaslanstvo Parlamenta Kraljevine Švedske.

Zaključni komentari

- Na kraju mandatnog razdoblja članovi Povjerenstva konstatirali su u Izvješću za 2010. da su učinjeni pomaci u promicanju načela ravnopravnosti spolova u BiH, ali da ima još jako puno za uraditi.
- Povjerenstvo smatra da je svojim djelovanjem uspjelo senzibilizirati i članove PSBiH za pitanja ravnopravnosti spolova, što je rezultiralo time da većina prijedloga ovoga Povjerenstva za usklađivanje zakona sa Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH dobije potporu prilikom njihovog usvajanja.
- Doneseni su potrebni zakoni i strategije, no veliki je problem njihova provedba i na tomu Povjerenstvo za ostvarivanje ravnopravnosti spolova treba više inzistirati u idućem razdoblju.

Zaključni komentari

- Povjerenstvo je konstatiralo da su prisutni i neki retrogradni procesi, naročito kad je u pitanju obrazovanje, odnosno prekid školovanja djevojčica nakon završetka osnovne škole, što može imati dalekosežne štetne posljedice po društvo u cjelini.
- Za uspjeh u ostvarivanju temeljnog ljudskog prava – prava na rodnu ravnopravnost - od ključnog je značenja zajedničko djelovanje svih aktera i Povjerenstvo smatra da je na tom polju postignut napredak ostvarivanjem dobre suradnje s gender institucionalnim mehanizmima na raznim razinama vlasti kao i s nevladinim organizacijama koje se bave ovim pitanjima.

ORIJENTACIJSKI PLAN RADA POVJERENSTVA ZA 2011.

OPĆE ODREDBE

- Plan rada Povjerenstva za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) za 2011. godinu temelji se na nadležnostima Povjerenstva utvrđenim Poslovníkom Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, kao i obvezama koje proizlaze iz međunarodnih dokumenata i odnose se na ravnopravnost spolova, a u nadležnosti su Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.
- Planom rada tromjesečno su utvrđene aktivnosti Povjerenstva i usuglašene su, u odgovarajućoj mjeri, sa gender institucionalnim mehanizmima u BiH, a na temelju potpisanog Memoranduma o razumijevanju iz 2007. godine.

SRPANJ – RUJAN

- ✓ Razmatranje prijedloga zakona i drugih akata te dostava izvješća Zastupničkom domu PSBiH;
- ✓ Realizacija radionice u sklopu UNDP BiH regionalnog projekta osnaživanja kapaciteta parlamenata putem jačanja uloge parlamentarki u politici
- ✓ Razmatranje Izvješća o implementaciji Strategije prevencije i borbe protiv nasilja u obitelji za Bosnu i Hercegovinu za period 2009 – 2011. u 2010.
- ✓ Razmatranje polugodišnjeg i godišnjeg izvješća o provođenju aktivnosti FIGAP Programa;
- ✓ Razmatranje Izvješća o implementaciji aktivnosti iz Akcijskog plana za implementaciju UNSCR 1325 u Bosni i Hercegovini 2010 - 2013.
- ✓ Tematska sjednica: Ravnopravnost spolova u području zapošljavanja, rada i socijalne skrbi;

LISTOPAD – PROSINAC

- Razmatranje prijedloga zakona i drugih akata te dostava izvješća Zastupničkom domu PSBiH;
- Razmatranje Prijedloga revidiranog Gender akcijskog plana Bosne i Hercegovine;
- Razmatranje Konvencije o suzbijanju i borbi protiv nasilja nad ženama i u obitelji Vijeća Evrope (CAHVIO);
- Razmatranje Godišnjeg izvješća Vijeću ministara Bosne i Hercegovine o statusu spolova u Bosni i Hercegovini na osnovu izvješća gender centara FBiH i RS;
- Organiziranje konferencije o povećanju učešća žena na mjestima donošenja odluka (implementiranje obveza iz Akcijskog plana za implementiranje UNSCR 1325);
- Međunarodna suradnja: posjet gender povjerenstvu jedne od država članica EU-a;

10 GODINA OD UTEMELJENJA POVJERENSTVA

- okrugli sto -

- Pregled stanja u BiH u oblasti ravnopravnosti spolova;
  - Pregled donesenih zakona i strateških dokumenata;
  - Pregled postignuća u protekloj dekadi;
  - Naredni koraci;
-
- ❖ Učesnici: gender povjerenstva, gender agencija i ent.gender centri, nevladine organizacije, medjunarodne organizacije (OSCE, UNDP, UNIFEM..)

RAVNOPRAVNOST SPOLOVA U BOSNI I HERCEGOVINI

ORIJENTACIJSKI SEMINAR

STRUKTURA PREZENTACIJE

I - DOMAĆI I MEĐUNARODNI PRAVNI OKVIR U OBLASTI RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA U BOSNI I HERCEGOVINI

II – STANJE RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA U BIH

III - GENDER INSTITUCIONALNI MEHANIZMI U BIH I AKTIVNOSTI AGENCIJE ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA BIH

**DOMAĆI I MEĐUNARODNI PRAVNI
OKVIR U OBLASTI
RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA
U BOSNI I HERCEGOVINI**

Međunarodni pravni okvir - značaj

- Sastavni su dio Ustava BiH i direktno se primjenjuju u Bosni i Hercegovini,
- Preuzete obaveze pristupanjem međunarodnim dokumentima,
- Obaveza usaglašavanja zakona sa standardima iz oblasti ravnopravnosti spolova.

Međunarodni pravni okvir

- **Međunarodni instrumenti/dokumenti:**
  - ugovori/konvencije/paktovi
  - rezolucije
  - deklaracije
  - preporuke
- pravno obavezuju /neobavezuju

VIJEĆE EVROPE

Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama

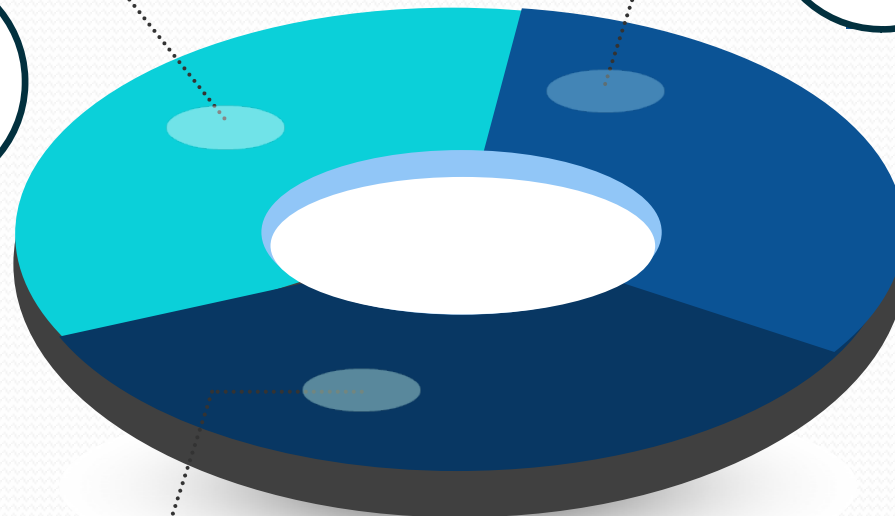
UJEDINJENI NARODI

Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, CEDAW, UNSCR 1325

Dio 1

Dio 2

Dio 3

EVROPSKA UNIJA

Ugovori o osnivanju, Povelja o osnovni pravima, direktive

UJEDINJENI NARODI

1948

Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima

1966

Međunarodni paktovi

1979

Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije nad ženama, CEDAW

1993

Bečka deklaracija i program za akciju

1995

Pekinška deklaracija i Platforma za akciju

2000

Rezolucija Vijeća Sigurnosti UN 1325

1979

CEDAW

18. novembra 1979. Opća skupština Ujedinjenih naroda usvojila **Konvenciju o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena – CEDAW**

Zasniva na tri osnovna međusobno povezana principa:

- 1. Princip jednakosti i ravnopravnosti**
- 2. Princip zabrane diskriminacije**
- 3. Princip državne obaveznosti**

VIJEĆE EVROPE

1950

Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda

1996

Evropska socijalna povelja – revidirana (1996)

1997

Deklaracija o ravnopravnosti između žena i muškaraca kao fundamentalnom kriterijumu demokratije

1985-

Preporuke Komiteta ministara Savjeta Evrope

2011

Konvencija o prevenciji i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (CAHVIO)

EVROPSKA UNIJA

1997

**Ugovori o osnivanju –
Amsterdamski ugovor**

1975...

Evropske direktive

2000

**Evropska povelja o osnovni
pravima**

2010

**Strategija za ravnopravnost
žena i muškaraca 2010 - 2015**

ZAKON O RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA U BIH

DONOŠENJE ZAKONA

ZAKON O RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA U BOSNI I HERCEGOVINI - usvojen je u Parlamentarnoj skupštini BiH 22.05.2003. godine

- Zakon je stupio na snagu 24.06.2003. godine (“Službeni list BiH” br. 16/03 i 102/09)
- Prečišćeni tekst – “Službeni glasnik BiH” broj 32/10

OSNOVNE KARAKTERISTIKE ZAKONA

- 33 člana/ 16 dijelova
- Razrađuje ustavnu materiju (iz člana II/4)
- Preuzima sve obaveze iz Konvencije o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena UN
- Lex specialis/Lex generali
- Nov oblik zakona/komplikovan
- Materijalne/ procesne odredbe

OSNOVNE KARAKTERISTIKE ZAKONA

Uvodi međunarodne standarde u pravni sistem Bosne i Hercegovine:

- **Osnovne pojmove**
- **Pojam ravnopravnosti spolova**
- **Direktna i indirektna diskriminacija**
- **Ostali oblici diskriminacije**
- **Reguiše pitanje izuzetaka od ravnopravnosti spolova**
- **Dozvoljava donošenje posebnih mjera**
- **Uvođenje principa ravnopravnosti spolova u redovan rad**
- **Uspostavlja institucionalne mehanizme**

OSNOVNI POJMOVI

- **spol** u biološkom i društvenom smislu
- **ravnopravnost spolova**
- **ravnopravan tretman**
- **jednake mogućnosti**
- **Institucionalni mehanizmi za ravnopravnost spolova**
- **Gender akcioni plan Bosne i Hercegovine**

ŠTA ŠTITI ZAKON?

RAVNOPRAVNOST osoba muškog i ženskog spola

- Puna ravnopravnost spolova garantira se u svim oblastima društva, uključujući ali ne ograničavajući se na oblasti obrazovanja, ekonomije, zapošljavanja i rada, socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti, sportu, kulturi, javnom životu i medijima.

ZAŠTITU OD DISKRIMINACIJE na osnovu spola

- Diskriminacija po osnovu spola je svako stavljanje u nepovoljniji položaj bilo koje osobe ili grupe osoba zasnovano na spolu zbog kojeg se osobama ili grupi osoba otežava ili negira priznavanje, uživanje ili ostvarivanje ljudskih prava ili sloboda.

RAVNOPRAVNOST - DISKRIMINACIJA

Ravnopravnost se postiže:

- Zakonima
- Kriterijima
- Praksama
- Posebnim mjerama

**ZAKON OBAVEZUJE INSTITUCIJE VLASTI DA PROMOVIRANJU
RAVNOPRAVNOST!**

Diskriminacija se štiti u

- Disciplinskim postupcima
- Građanskim parnicama
- Krivičnim postupcima

**ZAKON PRUŽA
ZAŠTITU OD DISKRIMINACIJE!**

RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

ZoRS garantuje ravnopravnost spolova u svim oblastima javnog i privatnog života a posebno u:

**OBRAZOVANJU; ZAPOŠLJAVANJU, RADU I
PRISTUP SVIM OBLICIMA RESURSA ;
SOCIJALNOJ ZAŠTITI ; ZDRAVSTVENOJ
ZAŠTITI; SPORT I KULTURA; JAVNI ŽIVOT ;
MEDIJI**

**STANJE RAVNOPRAVNOSTI
SPOLOVA U BOSNI I
HERCEGOVINI**

SARADNJA I JAČANJE KAPACITETA

- Saradnja gender institucionalnih mehanizama u Bosni i Hercegovini je na zadovoljavajućem nivou
- Postoje brojne prepreke u funkcionisanju gender institucionalnih mehanizama, **koje se prije svega odnose na kadrovsku nepopunjenost institucija izvršne vlasti koje se bave pitanjima ravnopravnosti spolova.**

SARADNJA I JAČANJE KAPACITETA

- Gender institucionalni mehanizmi izvršne vlasti imaju veoma uspješnu saradnju sa komisijama/odborima za ostvarivanje ravnopravnosti spolova u okviru zakonodavne vlasti kroz implementaciju različitih aktivnosti iz oblasti ravnopravnosti spolova (izrada i usvajanje zakona i strategija, provođenje obuka, itd.).

SARADNJA I JAČANJE KAPACITETA

- Učešće u radu međunarodnih organa za ravnopravnost spolova (CDEG, CAHVIO..),
- Saradnja na regionalnom nivou – Regionalna deklaracija 2005.g.
- Saradnja sa institucijama – osobe nominovane za pitanja ravnopravnosti spolova,
- Saradnja sa međunarodnim organizacijama (UNDP; UN Women, UNFPA, EUPM,)
- Saradnja sa nevladinim organizacijama.

POLITIČKI ŽIVOT I DONOŠENJE ODLUKA

- Zakonska regulativa koja uređuje oblast ravnopravnog učešća žena i muškaraca na pozicijama donošenja odluka, **nije u potpunosti usklađena sa Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH.**
- Takav je slučaj i sa Izbornim Zakonom BiH.
- Tradicionalni stavovi u društvu

POLITIČKI ŽIVOT I DONOŠENJE ODLUKA

- Pozitivna mjera kroz usvajanje „**Zakona o izmjenama Zakona o finansiranju političkih partija.**”

POLITIČKI ŽIVOT I DONOŠENJE ODLUKA

- Istraživanje - „Političarke u medijima tokom predizborne kampanje – slika koje nema“.
- pokazalo je da još uvijek nisu napravljeni značajni pomaci u ostvarivanju ravnopravnog učešća žena i muškaraca u političkom i javnom životu
- mogućnosti političke participacije žena i njihovog političkog utjecaja u javnoj i medijskoj sferi još uvijek ograničene.

POLITIČKI ŽIVOT I DONOŠENJE ODLUKA - STATISTIKA

- Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH - **19% žena.**
- U Zastupničkom domu Federacije BiH je **17,35%** žena,
- Narodna skupština Republike Srpske zastupljeno **21,69% žena.**
- Vlada RS od **16 ministarskih mjesta, na 5 izabrane žene, ministrice.**

AKCIONI PLAN ZA IMPLEMENTACIJU UNSCR 1325 U BIH

- **Akcioni plan za implementaciju UNSCR 1325**
- **naglasak na provođenje aktivnosti koje su usmjerene na učešće žena u javnom i političkom životu**
  - 1) **politička participacija žena;**
  - 2) **učešće žena u policiji i vojsci;**
  - 3) **učešće žena u mirovnim misijama i gender senzitivne obuke.**

NASILJE U PORODICI – ZAKONSKI OKVIR

- **Zakon o zaštiti od nasilja u porodici Federacije BiH**
- **Zakon o zaštiti od nasilja u porodici Republike Srpske**
- **definiraju mjere i mehanizme zaštite u slučajevima nasilja u porodici.**

NASILJE U PORODICI - STRATEGIJE

- 2009.g. Usvojena je Strategija prevencije i borbe protiv nasilja u porodici za BiH za period 2009-2011. godine.
- Narodna Skupština Republike Srpske krajem 2010.godine je usvojila Strategiju za borbu protiv nasilja u porodici u Republici Srpskoj do 2013.godina.
- Vlada Federacije BiH je usvojila Strateški plan za prevenciju nasilja u porodici za Federaciju BiH – 2009-2010. godine.

NASILJE U PORODICI

- Podatci o obimu i pojavama nasilja nisu kompletni i pouzdani
- Problem prikupljanja podataka i neusklađenost metodologija

NASILJE U PORODICI

- Na teritoriji BiH postoji devet sigurnih kuća sa 173 raspoloživa smještaja.
- U Republici Srpskoj je 2005.g. uspostavljena **jedinstvena SOS telefonska linija 1264** za cijelo područje Republike Srpske.
- Gender Centar Federacije BiH je 2008. godine uspostavio **SOS liniju 1265 za pomoć žrtvama nasilja u porodici** za nivo Federacije BiH.

RAD I ZAPOŠLJAVANJE

- **većina zakona iz oblasti rada i zapošljavanja je usklađena sa standardima ravnopravnosti spolova.**
- Problemi ostvarivanja ovih prava u praksi

RAD I ZAPOŠLJAVANJE

- Pitanje ostvarivanja naknade za vrijeme trajanja porodijskog odsustva u Federaciji BiH **nije regulisano na zadovoljavajući način**
- Visina naknade ovisi o kantonu, i kreće se od 60 – 90% od prosječne plate

RAD I ZAPOŠLJAVANJE

- U cilju određivanja uzroka i stvarnih efekata diskriminacije žena na tržištu rada Agencija za ravnopravnost spolova BiH je provela prvo istraživanje u razlikama plata žena i muškaraca u BiH „**Gender jaz u prihodima u BiH**“

SOCIJALNA INKLUZIJA

- 50,3% stanovništva Bosne i Hercegovine je socijalno isključeno
- Oko 90% Romkinja nema nikakav pristup zdravstvu, socijalnoj zaštiti i zaposlenju.
- Broj djevojčica Romkinja koje pohađaju osnovnu školu ja izrazito mali u odnosu na broj dječaka (odnos je 3:7 u korist dječaka).

SOCIJALNA INKLUZIJA

- Žene povratnice predstavljaju socijalno isključenu grupu jer je njihova mogućnost da ostvare svoja prava na zdravstvenu i socijalnu zaštitu bitno ograničena.
- Žene u ruralnim oblastima nerijetko su isključene zbog nemogućnosti pristupa servisima zaštite i nemogućnosti pronalaska zaposlenja.
- Žene invalidi su nerijetko višestruko socijalno isključene.

OBRAZOVANJE

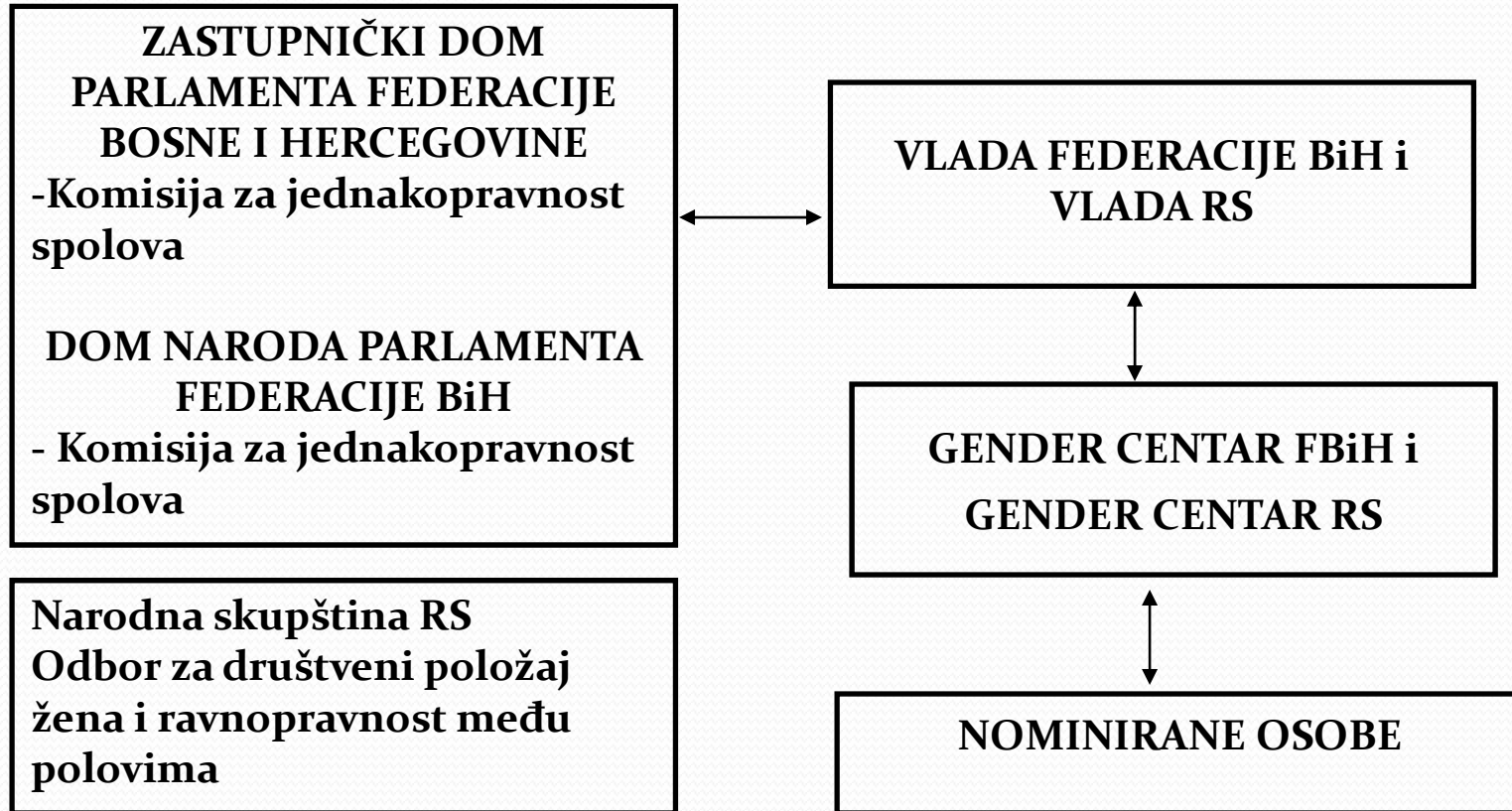
- Veći broj žena završava visoko obrazovanje, ali se manji broj žena dokaže na tržištu rada,
- Žene tokom posljednjih decenija ulaze i u „tradicionalno muške“ profesije“,
- Udžbenici nisu dovoljno gender senzitivni,
- Uvođenje gender senzitivnog jezika,

**GENDER INSTITUCIONALNI MEHANIZMI U BIH I
AKTIVNOSTI AGENCIJE ZA RAVNOPRAVNOST
SPOLOVA BIH**

Gender institucionalni mehanizmi u BiH

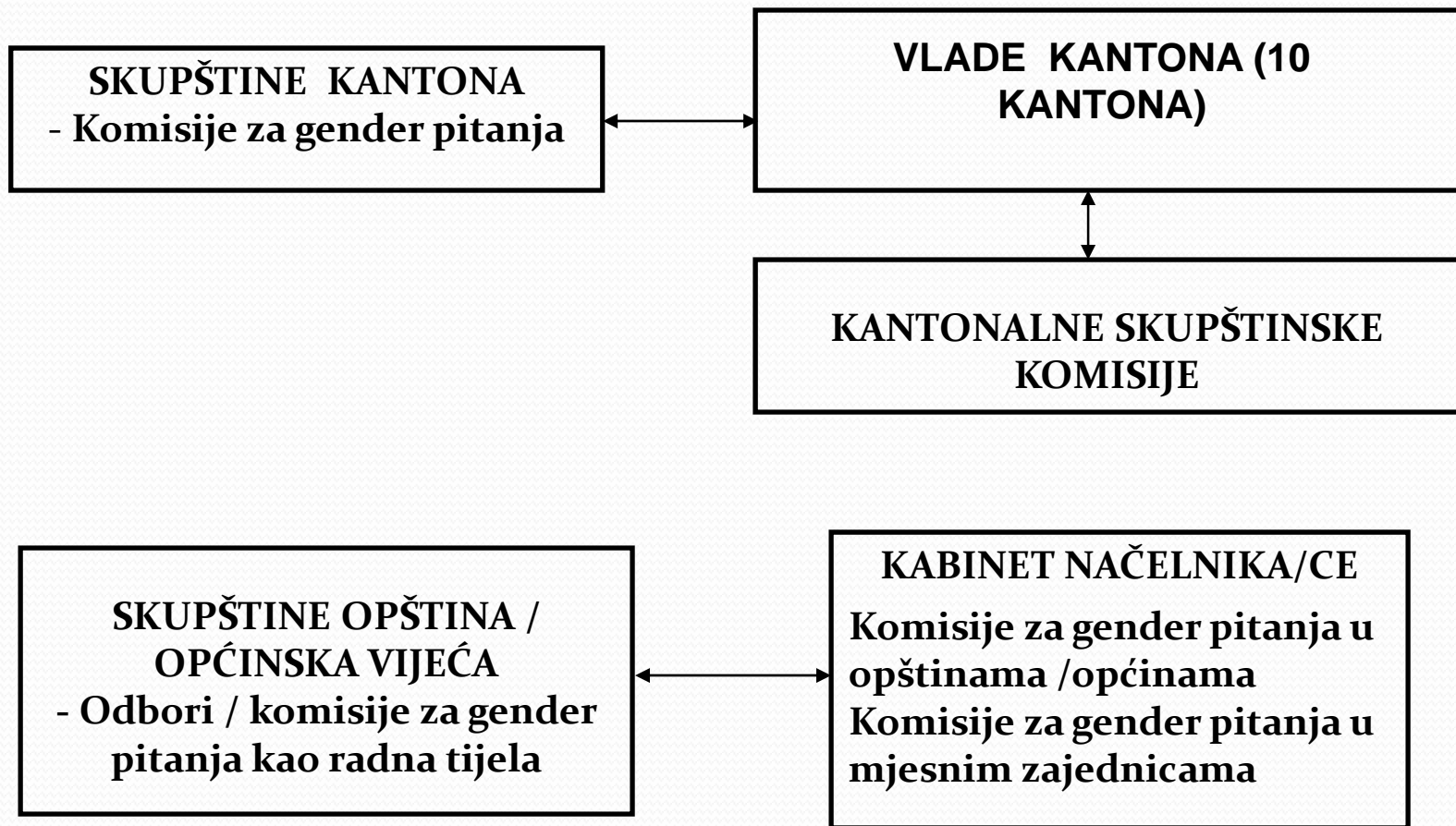

Gender institucionalni mehanizmi u BiH

Gender institucionalni mehanizmi u BiH

SARADNJA GENDER

INSTITUCIONALNIH MEHANIZAMA

- Agencija za ravnopravnost spolova BiH, Gender Centar Federacije BiH i Gender centar Republike Srpske imaju veoma uspješnu međusobnu saradnju.
- Koordinacioni odbora gender institucionalnih mehanizama BiH,

USKLAĐIVANJE ZAKONA SA ZORS

- Zakon o komunikacijama
- Zakon o javnom radio-televizijskom servisu BiH
- Zakon o javnom RTV sistemu BiH
- Zakon o finansiranju političkih partija
- Zakon o radu u institucijama BiH
(**amandmanski**)

GENDER AKCIONI PLAN BOSNE I HERCEGOVINE

- Evropske integracije u svjetlu ravnopravnosti spolova
- Saradnja i jačanje kapaciteta
- Makroekonomske i razvojne strategije
- Gender senzitivni budžeti
- Politički život i donošenje odluka
- Zapošljavanje i tržište rada
- Socijalna inkluzija
- Gender senzitivni mediji

GENDER AKCIONI PLAN BOSNE I HERCEGOVINE

- Cjeloživotno obrazovanje
- Zdravlje, prevencija i zaštita
- Nasilje u porodici, seksualno uznemiravanje, uznemiravanje i trgovina osobama
- Uloga muškaraca
- Usklađivanje profesionalnog i porodičnog života
- Održivi okoliš
- Komunikacione i informacione tehnologije

FIGAP Program

- Sporazum o zajedničkom finansiranju Programa implementacije Gender akcionog plana (FIGAP program), između Vijeća ministara BiH i grupe donatora potpisan je 23. novembra 2009. godine.
- Ambasada Kraljevine Švedske, austrijska ADA, švajcarski SDC-a i britanski DFID
- Primarni cilj FIGAP Programa je **uključivanje aktivnosti iz GAP BiH u redovne planove i programe institucija.**

SEKTORSKE STRATEGIJE

- **Strategija prevencije i borbe protiv nasilja u porodici 2009 – 2011**
(“Službeni glasnik BiH broj 70/09)
- **Akcioni plan za implementaciju Rezolucije UNSCR 1325**
(“Službeni glasnik BiH broj 92/10)

NASILJE U PORODICI

- Agencija je izradila **Izvještaj o implementaciji Strategije prevencije i borbe protiv nasilja u porodici za BiH (2009-2011.g.) za 2009.godinu.**
- Izvještaj je usvojen od strane Vijeća ministara BiH na 125. sjednici, koja je održana 24.06.2010.godine. Zajedno sa zaključcima i preporukama predstavljen je članovima pet parlamentarnih komisija BiH.

NASILJE NA OSNOVU SPOLA

- Agencija, zajedno sa entitetskim gender centrima provodi zajednički projekat UNDP i UNFPA „**Sprječavanje i borba protiv nasilja zasnovanog na spolu**“.
- Cilj projekta je poboljšati institucionalne kapacitete i kapacitete nevladinih organizacija u suzbijanju nasilja zasnovanog na spolu.

SARADNJA SA ADS BIH

- Agencija je započela saradnju sa Agencijom za državnu službu BiH.
- Izrađen je i prihvaćen modul obuke o ravnopravnosti spolova.
- obuke za oko 100 rukovodećih službenika na državnom nivou
- Održan je i Trening trenera za certificirane edukatore Agencije za državnu službu BiH.

PRIKUPLJANJE PODATAKA

- U cilju izrade jedinstvene metodologije prikupljanja podataka o rodno zasnovanom nasilju u BiH, izrađena je komparativna analiza najboljih praksi u svijetu i pregled trenutnog stanja u oblasti prikupljanja podataka u zemlji.

AP UNSCR 1325

- **Akcioni plan za implementaciju UNSCR 1325,** je poseban naglasak stavio na provođenje aktivnosti koje su usmjerene na učešće žena u javnom i političkom životu i to kroz ciljeve 1) politička participacija žena; 2) učešće žena u policiji i vojsci; 3) učešće žena u mirovnim misijama i gender senzitivne obuke.

ŽENE U POLICIJI

- **Istraživanje „Žene u policiji“** predstavlja sveobuhvatno istraživanje o postojećem stanju, mogućnostima i preprekama za učešće žena u policijskim snagama.

REGIONALNA SARADNJA

- Nastavljena je regionalna saradnja
- Organizovana je Regionalna konferencija, 2009.godine pod nazivom „Akcioni plan za provođenje Regionalne deklaracije o saradnji institucionalnih mehanizama za gender pitanja i praćenje UN Rezolucije 1325 (2000)“.

GENDER STUDIJE

- „Gender/rodne studije“ pri Centru za Interdisciplinarne Postdiplomske Studije Univerziteta u Sarajevu, osnovane na inicijativu Agencije za ravnopravnost spolova BiH
- Dvogodišnji, regionalni, interdisciplinarni magistarski program
- Treća generacija upisala studij 2010. godine

SARADANJA SA NVO

- Uz podršku UNDP-a, **tokom 2006.godine**, dodijeljeni su grantovi nevladinim organizacijama za aktivnosti na implementaciji Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH i GAP BiH.
- Krajem 2010. godine iz sredstava FIGAP programa dodijeljeno je **710.000 KM za projekte 36 nevladinih organizacija** koji predstavljaju doprinos implementaciji GAP BiH, sa akcentom na saradnju i izgradnju partnerstva sa institucijama vlasti.

HVALA NA PAŽNJI